

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«ТОРАЙҒЫРОВ УНИВЕРСИТЕТІ» КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Калиев И. А., Нұртазина Р. А., Поломарчук Б. В.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТЫ

Оқулық

Баспасы
Алматы
2026

ӘӨЖ 323/324 (574)
ҚБЖ 66.3 (5Қаз)
К15

*Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында «031-Әлеуметтік ғылымдар» кадрларды даярлау бағыты бойынша білім алушыларға оқулық ретінде ұсынылады
(29.10.2025 ж. «Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті» КеАҚ жанындағы Оқу-әдістемелік бірлестік мәжілісінің № 25-15-169 хаттамасы).*

Пікір берушілер:

Акишев А. А. – профессор, саясаттану ғылымдарының докторы, ҚХА кафедрасының меңгерушісі, «Торайғыров университеті» КеАҚ;
Нугманова К. Ж. – профессор, саясаттану ғылымдарының докторы, «Шығыс–Батыс» геосаяси болжау халықаралық орталығының президенті, Саяси зерттеулер қауымдастығы қоғамдық бірлестігінің директоры, Халықаралық Азия ғылым академиясының академигі;
Нечаева Е. Л. – профессор, саясаттану ғылымдарының кандидаты, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

Калиев И.А., Нұртазина Р.А., Поломарчук Б.В.

К15 Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясаты: оқулық / И.А. Калиев, Р.А. Нұртазина, Б.В. Поломарчук. – Алматы: Дарын, 2026. – 474 бет.
ISBN 978-601-382-341-6

«Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясаты» оқулығы пәнаралық сипатқа ие болып, Қазақстанда да, одан тыс жерлерде де мемлекеттік саясатты әзірлеу мен жүзеге асырудың тарихи, саяси, социологиялық, құқықтық, экономикалық, психологиялық және мәдениеттанулық қырларын біріктіреді.

Оқулықта мемлекеттік саясаттың негізгі теориялық тұжырымдамалары мен модельдері, оны қалыптастыру үдерісіндегі әртүрлі авторлардың рөлі мен өзара әрекеті, сондай-ақ саяси шешімдерді әзірлеу мен жүзеге асырудың базалық қағидаттары, механизмдері мен құралдары қарастырылады. Әртүрлі салалардағы мемлекеттік саясатты жүргізудің әдістері мен рәсімдеріне ерекше назар аударылып, Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатының өзекті мәселелері талданады.

Басылым «Саясаттану» және «Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандықтары бойынша оқытушыларға, магистранттар мен студенттерге, сондай-ақ мемлекеттік саясат мәселелеріне қызығушылық танытып, оның қызмет ету механизмдерін тереңірек түсінгісі келетін барлық оқырманға арналған.

ӘӨЖ 323/324 (574)
ҚБЖ 66.3 (5Қаз)

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ.....	3
1 МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ-ӘДІСНАМАЛЫҚ	5
1.1 Мемлекеттік саясаттың ұғымы мен мәні.....	5
1.2 Мемлекеттік саясатты зерттеудің негізгі теориялық тәсілдері.....	8
1.3 Мемлекеттік саясат пен мемлекеттік басқарудың өзара байланысы	23
1.4 Мемлекеттік саясаттың қызметтері мен деңгейлері.....	25
1.5 Мемлекеттік саясатты зерттеу және талдау әдістері	28
2 МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫҢ СУБЪЕКТІЛЕРІ МЕН ОБЪЕКТІЛЕРІ	35
2.1 Мемлекеттік органдар саясат субъектілері ретінде	35
2.2 Саяси партиялар, қоғамдық ұйымдар және бизнес.....	40
2.3 Мемлекеттік саясат объектілері	48
2.4 Азаматтық қоғам және мемлекеттік саясатты қалыптастыру процестері	50
2.5 Халықаралық ұйымдар және олардың мемлекеттік саясатқа әсері	57
3 МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫ ІСКЕ АСЫРУ ҚҰРАЛДАРЫ МЕН МЕХАНИЗМДЕРІ.....	66
3.1 Заңнамалық және нормативтік құралдар	66
3.2 Әкімшілік және бюрократиялық механизмдер	71
3.3 Мемлекеттік бағдарламалар мен стратегиялар: әзірлеу әдістері мен процестері.....	77
3.4 Мемлекеттік саясаттың қаржылық және экономикалық құралдары.....	82
3.5 Ақпараттық саясат және басқару технологиялары	87
4 МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫ ӘЗІРЛЕУ ПРОЦЕСІ	95
4.1 Мемлекеттік саясатты қалыптастыру кезеңдері мен принциптері.....	95
4.2 Мәселелерді талдау және саясат мақсаттарын тұжырымдау.....	103
4.3 Саяси жоспарлау және болжау	109
4.4 Нормативтік-құқықтық актілерді әзірлеу және келісу	111
4.5 Сарапшылар мен талдау орталықтарының рөлі.....	113
5 МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫ ІСКЕ АСЫРУ	120
5.1 Мемлекеттік саясатты іске асыру процесінде билік органдары және олардың функциялары	120
5.2 Үйлестіру және ведомствоаралық өзара әрекет	122
5.3 Мемлекеттік-жекешелік әріптестік	127
5.4 Қоғамдық бақылау және азаматтардың қатысуы.....	133
5.5 Мемлекеттік саясатты іске асырудағы мәселелер мен кедергілер	136
6 МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫҢ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ	143
6.1 Мемлекеттік саясатты бағалау көрсеткіштері мен критерийлері.....	143
6.2 Мониторинг және бақылау әдістері	149
6.3 Мемлекеттік саясатты іске асырудың әлеуметтік және экономикалық салдары.....	154
6.4 Мемлекеттік саясатты бағалау мәселелері	156
6.5 Мемлекеттік саясаттың тиімділігін арттыру болашақтары (перспективалары)	162
7 МЕМЛЕКЕТТІК ӨҢІРЛІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗДЕРІ.....	168
7.1 Өңірлік саясаттың объектілері мен субъектілері.....	168
7.2 Мемлекеттік өңірлік саясаттың мақсаттары мен міндеттері	171
7.3 Өңірлік саясатты қалыптастыру факторлары.....	175

7.4 Өңірлік саясатты іске асыру құралдары мен механизмдері.....	178
7.5 Мемлекеттік өңірлік саясатты дамыту мәселелері мен перспективалары	183
8 МЕМЛЕКЕТТІК ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЯСАТТЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	190
8.1 Мемлекеттік экономикалық саясаттың теориялық негіздері.....	190
8.2 Экономикалық саясатты қалыптастырудың институционалдық құрылымы	194
8.3 Мемлекеттік экономикалық саясаттың негізгі бағыттары	200
8.4 Экономикалық саясатты қалыптастырудың институционалдық құрылымы	194
8.5 Мемлекеттік экономикалық реттеу	211
9 ӘЛЕУМЕТТІК МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТ ЖӘНЕ ҚОҒАМНЫҢ БІЛІМ БЕРУ- МӘДЕНИ ДАМУЫ.....	218
9.1 Мемлекеттің әлеуметтік саясаты: мәні, мазмұны, функциялары.....	218
9.2 Қазақстан Республикасының әлеуметтік мемлекеттік саясатының негізгі бағыттары	223
9.3 Еңбек саясаты және еңбек нарығы	225
9.4 Білім беру саласындағы мемлекеттік саясат: іске асырудың негізгі бағыттары мен ерекшеліктері	233
9.5 Мәдениетті дамыту саласындағы мемлекеттік саясат.....	238
10 МЕМЛЕКЕТТІК ЖАСТАР САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗДЕРІ	250
10.1 Мемлекеттің жастар саясатын іске асырудың түсінігі, мәні және негізгі бағыттары	250
10.2 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жастар саясатының тұжырымдамасы...	253
10.3 Жастар саясатын іске асыру құралдары	260
10.4 Жастар мен жас отбасыларды әлеуметтік қолдау	264
10.5 Жастардың әлеуметтік-саяси өмірге қатысуы	270
11 МЕМЛЕКЕТТІК АҚПАРАТТЫҚ САЯСАТ НЕГІЗДЕРІ.....	281
11.1 Ақпараттық саясат: түсінігі, мәні, түрлері, тұрпаттары мен формалары	281
11.2 Жүйе құраушы факторлар және мемлекеттік ақпараттық саясатты іске асыру әдістемесі.....	286
11.3 Ақпараттық қауіпсіздік мемлекеттік ақпараттық саясаттың элементі ретінде	294
11.4 Мемлекеттік ақпараттық саясаттың даму мәселелері мен перспективалары.....	304
11.5 Қазақстан Республикасындағы шетелдік БАҚ қызметінің құқықтық негіздері	306
12 ДІН ЖӘНЕ ҰЛТТЫҚ ҚАТЫНАСТАР САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТ	311
12.1 Мемлекеттік ұлттық және конфессиялық саясаттың мәні мен негізгі міндеттері	311
12.2 Ұлттық азшылықтардың құқықтары және қазіргі мемлекеттердегі ұлттық азшылықтардың мәселелерін шешу жолдары.....	316
12.3 Мемлекеттік тіл саясаты	323
12.4 Конфликтология және этникалық қақтығыстардың алдын алу.....	327
12.5 Шетелде тұратын отандастарды қолдаудың мемлекеттік бағдарламасы	335
13 МЕМЛЕКЕТТІК ЭКОЛОГИЯЛЫҚ САЯСАТ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАҒЫТТАРЫ ...	342
13.1 Экологиялық саясат: ұғымы, бағыттары, тұжырымдамалары.....	342
13.2 Қазақстан Республикасының экологиялық саясаты. Экологиялық саясаттың қалыптасуы және дамуы	345
13.3 Экологиялық саясаттың заңнамалық және нормативтік-құқықтық базасы	348
13.4 Мемлекеттік экологиялық саясатты іске асыру құралдары	358

13.5 Адамзат қоғамының табиғатқа және оның ресурстарына тұтынушылық қатынасымен күресу тұжырымдамасы	355
--	-----

14 ЖАҢАДАНУ МЕН ДАҒДАРЫС ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК

САЯСАТ	361
14.1 Жаһандану және мемлекеттік саясат	361
14.2 Саяси жаһандану: мәні, процестері және салдары.....	368
14.3 Дағдарыс жағдайындағы мемлекеттік стратегиялар	369
14.4 Әлемдік мәселелерді шешуде халықаралық ұйымдар мен мемлекет үсті (ұлт үсті) реттеудің рөлі	375
14.5 Қазақстанның мемлекеттік саясатындағы халықаралық ұйымдар мен мемлекет үсті (ұлт үсті) реттеудің рөлі	381

15 МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫҢ ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ..... 386

15.1 Цифрлық мемлекеттік қызметтер және электрондық үкімет	386
15.2 Қазақстандағы электрондық үкімет (e-Gov).....	390
15.3 Мемлекеттік басқарудағы жасанды интеллект	396
15.4 Қазақстан және цифрлық басқару	406
15.5 Киберқауіпсіздік және ақпаратты қорғау	409

ҚОРЫТЫНДЫ..... 418

ЭССЕ ТАҚЫРЫПТАРЫ 420

ТЕСТ ФОРМАСЫНДАҒЫ ТАПСЫРМАЛАР 423

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ..... 460

Оқу басылымы

Калиев И. А., Нұртазина Р. А., Поломарчук Б. В.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТЫ

Оқулық

*Компьютерлік беттеу: Әбдіжапар Ш.
Мұқаба дизайны: Әбдіжапар Ш.
Технический редактор: Сейлбек Р.*

Басуға 20.05.2026 ж. қол қойылды.
Формат 70х100/8. Басылым парақ көлемі 59,25
Таралымы 500 дана.

«Дарын баспасы» ЖШС баспасы
Алматы қ., Жамбыл көшесі, 114/85
e-mail: darynbaspa2022@mail.ru

тел.: +7 747 150 11 77

«Дарын баспасы» ЖШС баспаханасында басылып шығарылды